

Kulturdepartementet 5. juni 2014, justert 28. oktober 2014

Språkstatistikk for departementa i 2013

1. GRUNNLAGET FOR STATISTIKKEN

Språkstatistikken for departementa blir utarbeidd kvart år som ledd i det tilsynsarbeidet Kulturdepartementet utfører etter forskrift til lov om målbruk i offentlig teneste.

Statistikken viser den kvantitative fordelinga mellom bokmål og nynorsk i utoverretta informasjonstilfang uttrykt gjennom nynorskprosenten.

Det lovbaserte kravet er at det over tid skal vera minst 25 prosent av kvar målform.

For å kunna måla dette blir det aktuelle dokumenttilfanget sortert i tre grupper:

- proposisjonar og meldingar til Stortinget, jf. tabell 2
- andre dokument, av mindre omfang (under 10 sider), jf. tabell 3
- andre dokument, av større omfang (over 10 sider), jf. tabell 4

Nynorskprosenten i proposisjonar og meldingar blir rekna ut på grunnlag av samla sidetal for kvar målform for kvart departement. Dette skjer ved at Kulturdepartementet registrerer målform og sidetal i alle slike dokument etter kvart som dei ligg føre. Det betyr at dei prosenttala som kjem fram, er baserte på eit fullstendig kjeldetilfang og ei nokså nøyaktig registrering av korleis tekstmengda fordeler seg mellom målformene. Proposisjonar og meldingar er derfor den dokumentkategorien der nynorskprosenten blir målt mest eksakt.

For dei to andre dokumentkategoriane er prosenttala meir usikre. Desse er baserte på taloppgåver Kulturdepartementet innhentar frå dei andre departementa ved slutten av kvart kalenderår. Ein del større variasjonar i talgrunnlaget frå år til år og også departementa imellom indikerer at det her er ein del underrapportering. Dette kan gi til dels store utslag når ein skal rekna ut nynorskprosenten for eit enkelt departement eit enkelt kalenderår.

Særleg gjeld dette for dei meir omfangsrike dokumenta. Desse er det som regel relativt få av. Berre eitt utegløynt dokument kan difor påverka prosentfordelingsmykje, i og med at det er samla sidetal for dei to målformene som er utrekningsgrunnlaget. Ein kan minka verknaden av slike utslag noko ved å sjå fleire år under eitt. I tabell 4 har vi derfor i siste kolonne rekna ut nynorskprosenten for den siste treårsperioden under eitt (2011–2013).

Også for proposisjonar og meldingar har vi i siste kolonne i tabell 2 rekna ut samla nynorskprosent for treårsperioden 2011–2013. Her finst rett nok ikkje tilsvarende

feilkjelder som for andre større dokument. Men nokre departement kan ha såpass få slike dokument at det ville vera urimeleg å handheva kravet om minst 25 prosent av kvar målform slik at det må oppfyllest for ein såpass stutt periode som kvart enkelt kalenderår.

Når det derimot gjeld mindre dokument som pressemeldingar, stillingsutlysingar, kunngjeringar, rundskriv, mindre høyringsnotat og anna, er desse til saman så mange i løpet av eit år at dette tidsrommet bør vera meir enn langt nok til at kravet om minst 25 prosent av kvar målform bør vera oppfylt. I denne kategorien blir nynorskprosenten rekna ut på grunnlag av talet på dokument i kvar målform.

For å få eit samla mål for nynorskprosenten har vi i tabell 1 rekna ut eit vekta gjennomsnitt av nynorskprosenten for kvar av dei tre dokumentgruppene i tabell 2, 3 og 4. Fordi stortingsdokument utgjer eit såpass stort tekstomfang som er fullstendig og nøyaktig registrert, har vi late nynorskprosenten for denne kategorien telja tredobbelt i høve til andre større dokument. Vi har vurdert det slik at kategorien mindre dokument kjem i ei mellomstilling både når det gjeld kor pålitelege tala er, og med omsyn til den verdi desse dokumenta kan seiast å ha i eit måljamstillingsperspektiv. Denne nynorskprosenten har vi derfor gitt to tredjedels vekt jamført med stortingsdokument og dermed dobbel vekt jamført med andre større dokument.

2. KOMMENTARAR TIL STATISTIKKEN

2.1 Gjennomsnitt for alle dokumentkategoriar – tabell 1

Den oppdaterte nynorskprosenten for departementa for 2013 byggjer dels på heile treårsperioden 2011–2013 og dels på kalenderåret 2013 aleine, slik det er gjort greie for ovanfor, og slik det går fram av tabell 1.

2.1.1 Alle departement under eitt

Tabell 1 viser ein oppdatert nynorskdel for departementa på **20,7**.

Dette er eit vekta gjennomsnitt av nynorskprosenten i dei tre dokumentkategoriane statistikken omfattar.

For nynorsk er dette vel fire prosentpoeng lågare enn det lovbaserte minstekravet om bruk av kvar målform og ein nedgang på 2,1 prosentpoeng frå året før.

I stortingsdokument ligg nynorskdelen så tett oppunder 25 prosent som ein kan koma (24,9). For andre dokument er det vel 20 prosent nynorsk i kategorien under 10 sider, mens det i kategorien over 10 sider berre er 9,4 prosent nynorsk. Forholdet mellom desse dokumentkategoriane er om lag som året før, jamvel om det er ein viss nedgang i nynorskprosenten i kategorien dokument under 10 sider, jf. tilsvarende statistikk for 2012.

2.1.2 Skilnader mellom departementa

Som tidlegare er det store skilnader departementa imellom.

Å døma etter dei tala som kvart departement sjølv har rapportert inn, var det berre Kommunal- og regionaldepartementet som hadde **over 25 prosent nynorsk i alle tre dokumentkategoriar**. Fiskeri- og kystdepartementet låg tett oppunder.

Saman med Landbruks- og matdepartementet har desse eit vekta gjennomsnitt som er klart høgare enn minstekravet, og dei skil seg i så måte markert ut frå alle dei andre departementa.

Også Miljøverndepartementet, Kunnskapsdepartementet og Samferdselsdepartementet hadde eit vekta gjennomsnitt på minst 25 prosent nynorsk.

2.2 Proposisjonar og meldingar til Stortinget – tabell 2

Tabell 2 viser at den samla nynorskdelen i stortingsdokument den siste treårsperioden har vore **24,9 prosent**, ein nedgang på 0,8 prosentpoeng frå den førre treårsperioden.

For kalenderåret 2013 aleine var nynorskdelen 23,3 prosent, ein nedgang på tre prosentpoeng frå året før.

Også tabell 2 viser store skilnader departementa imellom. Åtte av dei sytten departementa har oppfylt kvotekravet på 25 prosent den siste treårsperioden.

Landbruks- og matdepartementet hadde den høgaste nynorskprosenten i proposisjonar og meldingar den siste treårsperioden med over **62 prosent**.

Miljøverndepartementet, Kunnskapsdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet hadde også over 40 prosent nynorsk.

Ni av departementa hadde mindre enn 25 prosent nynorsk, tre av dei også under 10 prosent.

Ein bør merka seg at talgrunnlaget varierer mykje departementa imellom. Såleis produserte Finansdepartementet i perioden 2011–2013 over 6 600 sider, Utanriksdepartementet nesten 4 000 og Justisdepartementet nærmare 3 500 sider, mens gjennomsnittet var om lag 2 300. Forsvarsdepartementet hadde mindre enn 1 000 sider.

2.3 Andre små dokument – tabell 3

Tabell 3 viser at den rapporterte nynorskdelen i denne dokumentkategorien i 2013 var så vidt over **20 prosent**. Dette er ein klar nedgang frå året før, heile 4,5 prosentpoeng. Vi merkar oss også at talgrunnlaget har gått noko ned sidan året før. Også i statistikken for 2012 var det ein nedgang i talgrunnlaget, og frå 2010 til 2011 var det ein enda større

nedgang i talet på rapporterte dokument.¹ Dette tyder på at det er mykje og aukande underrapportering.

Også her er det markerte skilnader mellom departementa, frå eit toppnivå på 63 prosent til eit botnnivå på 6 prosent.

2.4 Andre større dokument – tabell 4

Tabellen viser dessutan at nynorskprosenten i denne dokumentkategorien er mykje lågare enn i dei to andre. Nivået låg på berre vel **9 prosent**. Situasjonen er om lag som i fjor.

Berre tre departement har over 25 prosent nynorsk i denne dokumentkategorien, mens heile ti departementet har under 10 prosent nynorsk.

¹ Det går fram av tilsvarande tabell i Språkstatistikken for 2011, jf. <http://www.regjeringen.no/upload/KUD/Kulturvern/divisjonen/Maalbruk/Sprakstatistikk-for-2011.pdf>

Tabell 1. Vekta gjennomsnitt av nynorskprosenten i dei tre gruppene av informasjonstilfang i tabell 2, 3 og 4.

Departement	Stortingsdok. 2012-2013, jf. tabell 2. (Vekt=3)	Andre små dok. 2013, jf. tabell 3. (Vekt=2)	Andre større dok. 2011-2013, jf. tabell 4. (Vekt=1)	Vekta gjennomsnitt frå tabell 2, 3 og 4.
1. LMD	62	52	16	51,0
2. KRD	39	63	39	46,0
3. FKD	45	31	23	36,7
4. MD	51	13	0	29,8
5. KD	49	6	2	26,8
6. SD	30	12	36	25,0
7. BLD	36	11	2	22,0
8. KUD	20	26	13	20,8
9. AD	29	11	5	19,0
10. FIN	19	17	16	17,8
11. FAD	20	21	4	17,7
12. FD	19	15	22	17,5
13. OED	15	6	41	16,3
14. JD	16	15	4	13,7
15. UD	8	12	5	8,8
16. NHD	8	12	3	8,5
17. HOD	5	19	2	9,1
SUM	25	20	9	20,7

Tabell 2. Stortingsdokument – nynorskprosent etter sidetal

Departement	1994-2013	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2011-2013 (N=sidetal)
1. LMD	53,1	39,0	32,5	59,1	32,6	62,0	82,4	62,3 (1951)
2. MD	34,9	45,3	32,2	74,2	53,6	53,1	47,2	51,0 (2024)
3. KD ²	46,5	42,0	36,6	79,8	54,2	63,1	37,3	49,1 (2108)
4. FKD	28,5	21,3	45,6	50,2	46,4	67,3	29,0	45,3 1331)
5. KRD ³	19,3	19,1	29,4	9,8	25,4	42,7	45,8	38,7 (1736)
6. BLD ⁴	20,7	33,9	50,2	57,0	68,8	48,8	21,0	36,0 (2133)
7. SD	23,0	53,9	25,4	56,0	36,2	28,8	27,8	29,5 (1594)
8. AD ⁵	11,2	17,4	1,7	19,4	38,5	24,1	16,1	29,1 (2407)
9. FAD ⁶	25,1	70,2	89,5	13,4	9,2	37,6	8,1	20,3 (1658)
10. KUD ⁷	28,7	27,0	21,7	11,5	45,7	15,5	3,8	20,0 (1676)
11. FD	11,3	6,3	8,9	25,6	15,9	16,1	23,9	18,9 (771)
12. FIN	11,2	14,4	12,6	14,8	17,5	19,3	18,9	18,6 (6622)
13. JD	12,7	7,2	15,1	10,9	26,4	15,3	8,5	15,7 (3446)
14. OED ⁸	14,5	21,3	40,4	33,8	7,1	21,5	20,5	15,3 (1212)
15. NHD ⁹	8,6	9,4	10,5	12,2	8,0	4,5	10,9	8,3 (1790)
16. UD	16,3	16,1	14,9	17,2	9,6	6,3	8,2	7,9 (3938)
17. HOD ¹⁰	5,8	7,8	4,3	4,9	3,8	7,2	4,3	5,0 (3329)
SUM	19,4	22,8	22,1	25,3	25,4	26,3	23,3	24,9 (39797)

² Tala frå før 1.1.2002 gjeld Kyrkje-, utdannings- og forskingsdepartementet og frå 1.1.2002 til 31.12.2005 Utdannings- og forskingsdepartementet.

³ Tala frå før 1.1.1998 gjeld Kommunal- og arbeidsdepartementet

⁴ Tala fram til 1.1.2006 gjeld Barne- og familiedepartementet og frå 1.1.2006 til 31.12.2009 gjeld dei Barne- og likestillingsdepartementet.

⁵ Tala frå før 1.1.2002 gjeld Sosial- og helsedepartementet. Deretter gjeld dei Sosialdepartementet fram til 1.1.2004, Arbeids- og sosialdepartementet fram til 31.12.2005 og Arbeids- og inkluderingsdepartementet fram til 21.12.2009.

⁶ Tala frå før 1.1.1997 gjeld Administrasjonsdepartementet, for året 1997 Planleggings- og samordningsdepartementet, frå 1.1.1998 igjen Arbeids- og administrasjonsdepartementet, frå 1. 10 2004 til 21. 12. 2005 gjeld dei Moderniseringsdepartementet og frå 1. 1. 2006 til 31. 12. 2009 gjeld dei Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

⁷ Tala frå for perioden 1.1.2002 til 31.12.2009 gjeld Kultur- og kyrkjedepartementet.

⁸ Departementet vart oppretta frå 1.1.1997.

⁹ Tala frå før 1.1.1997 gjeld Nærings- og energidepartementet

¹⁰ Tala frå før 1.10.2004 gjeld Helsedepartementet, som vart oppretta frå 1.1.2002.

Tabell 3. Andre dokument (under 10 sider) – rapportert nynorskprosent etter talet på dokument

Dep.	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 (N=dokument)	2013 (N=dokument)
1. KR D ¹¹	28	14	20	22	29	29	44	53	75	65	62 (388)	63 (279)
2. LMD	- ¹²	30	7	40	7	10	7	6	6	41	36 (14)	52 (23)
3. SMK	8	11	10	20	14	22	25	31	29	29	34 (273)	46 (253)
4. FK D	18	26	24	27	30	38	34	37	34	32	33 (233)	31 (269)
5. KUD ¹³	29	25	30	24	26	28	27	27	27	37	27 (206)	26 (239)
6. FAD ¹⁴	8	9	18	22	57	42	46	31	52	15	22 (234)	21 (175)
7. FIN	17	15	14	11	17	23	18	22	31	36	28 (106)	17 (158)
8. JD	18	20	25	12	14	31	19	23	26	35	33 (261)	15 (286)
9. FD	3	0	3	10	17	11	8	9	11	8	12 (444)	15 (196)
10. MD	12	8	6	3	3	2	11	5	14	18	24 (302)	13 (372)
11. NHD ¹⁵	8	4	5	15	29	14	2	9	7	12	23 (201)	12 (236)
12. UD	13	20	7	20	15	18	15	9	17	24	22 (1007)	12 (890)
13. SD	14	22	25	29	47	41	56	51	51	33	15 (201)	12 (183)
14. BLD ¹⁶	7	9	15	22	16	34	9	14	8	10	17 (241)	11 (127)
15. AD ¹⁷	7	10	7	38	12	18	15	19	13	19	7 (108)	11 (84)
16. HOD ¹⁸	20	11	12	10	8	20	27	15	11	8	13 (283)	19 (281)
17. OED ¹⁹	21	26	22	21	26	21	21	15	10	65	12 (135)	6 (111)
18. KD ²⁰	8	7	7	4	9	20	22	6	6	5	8 (115)	6 (255)
SUM	13	15	13	12	16	20	20	18	21	26,3	24,7 (4752)	20,2 (4426)

¹¹ Tala frå før 1.1.1998 gjeld Kommunal- og arbeidsdepartementet.

¹² Ikkje levert rapport pr. 26. februar 2002.

¹³ Tala frå 1.1.2002 til 21.12.2009 gjeld Kultur- og kyrkjedepartementet.

¹⁴ Tala frå før 1.1.1997 gjeld Administrasjonsdepartementet, for året 1997 Planleggings- og samordningsdepartementet, frå 1.1.1998 igjen Arbeids- og administrasjonsdepartementet, frå 1. 10 2004 til 21. 12. 2005 gjeld dei Moderniseringsdepartementet og frå 1. 1. 2006 til 31. 12. 2009 gjeld dei Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

¹⁵ Tala frå før 1.1.1997 gjeld Nærings- og energidepartementet.

¹⁶ Tala fram til 1.1.2006 gjeld Barne- og familiedepartementet og frå 1.1.2006 til 31.12 2009 gjeld dei Barne- og likestillingsdepartementet.

¹⁷ Tala frå før 1.1.2002 gjeld Sosial- og helsedepartementet. Deretter gjeld dei Sosialdepartementet fram til 1.1.2004, Arbeids- og sosialdepartementet fram til 31.12.2005 og Arbeids- og inkluderingsdepartementet fram til 21.12.2009.

¹⁸ Tala frå før 1.10.2004 gjeld Helsedepartementet, som vart oppretta frå 1.1.2002.

¹⁹ Departementet vart oppretta frå 1.1.1997.

²⁰ Tala frå før 1.1.2002 gjeld Kyrkje-, utdannings- og forskingsdepartementet og frå 1.1.2002 til 31.12.2005 Utdannings- og forskingsdepartementet.

Tabell 4. Andre dokument (over 10 sider) – rapportert nynorskprosent etter sidetal

Dep.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2011-2013 (N=sidetal)
1. OED ²¹	24	46	62	71	42	63	64	60	33	44	41 (1315)
2. KRD ²²	4	5	10	23	20	27	38	35	49	38	39 (3263)
3. SD	12	0	2	28	46	9	0	41	50	20	36 (1103)
5. FKD	3	5	8	0	37	37	32	11	24	33	23 (1069)
4. FD	0	0	0	0	0	0	37	21	27	0	22 (1024)
7. LMD	0	0	33	6	0	79	0	38	19	14	16 (728)
6. FIN	0	0	16	4	7	8	9	17	16	14	16 (383)
8. KUD ²³	25	6	4	26	14	11	19	10	10	21	13 (1610)
10. SMK	0	100	0	100	6	4	6	67	3	62	7 (786)
13. UD	2	6	6	5	1	3	2	4	5	7	5 (15687)
14. AD ²⁴	9	0	0	33	0	0	6	4	0	11	5 (654)
9. JD	5	2	2	1	7	8	14	1	7	1	4 (4447)
17. FAD ²⁵	0	3	21	12	9	2	0	0	6	10	4 (1947)
12. NHD ²⁶	11	0	0	0	6	6	4	0	7	0	3 (1492)
11. MD	23	0	-	0	34	14	18	0	0	0	0 (1492)
15. BLD ²⁷	3	2	2	19	0	0	0	0	3	1	2 (2290)
16. HOD ²⁸	9	0	6	4	2	5	1	2	1	2	2 (3879)
18. KD ²⁹	5	1	6	0	3	7	1	0	2	1	1 (3378)
SUM	5,6	4,6	7,7	8,8	8,3	8,9	9,4	9,3	9,1	10,1	9,4 (46082)

²¹ Departementet vart oppretta frå 1.1.1997.

²² Tala frå før 1.1.1998 gjeld Kommunal- og arbeidsdepartementet.

²³ Tala frå 1.1.2002 til 21.12.2009 gjeld Kultur- og kyrkjedepartementet.

²⁴ Tala frå før 1.1.2002 gjeld Sosial- og helsedepartementet. Deretter gjeld dei Sosialdepartementet fram til 1.1.2004, Arbeids- og sosialdepartementet fram til 31.12.2005 og Arbeids- og inkluderingsdepartementet fram til 21.12.2009.

²⁵ Tala frå før 1.1.1997 gjeld Administrasjonsdepartementet, for året 1997 Planleggings- og samordningsdepartementet, frå 1.1.1998 igjen Arbeids- og administrasjonsdepartementet, frå 1. 10 2004 til 21. 12. 2005 gjeld dei Moderniseringsdepartementet og frå 1. 1. 2006 til 31. 12. 2009 gjeld dei Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

²⁶ Tala frå før 1.1.1997 gjeld Nærings- og energidepartementet.

²⁷ Tala fram til 1.1.2006 gjeld Barne- og familiedepartementet og frå 1.1.2006 til 31.12 2009 gjeld dei Barne- og likestillingsdepartementet.

²⁸ Tala frå før 1.10.2004 gjeld Helsedepartementet, som vart oppretta frå 1.1.2002.

²⁹ Tala frå før 1.1.2002 gjeld Kyrkje-, utdannings- og forskingsdepartementet og frå 1.1.2002 til 31.12.2005 Utdannings- og forskingsdepartementet.